

آبر تروریسم

گسترش تروریسم در قرن بیست و یکم

محمد جواد امیدوارنیا

www.ketab.ir

چاپخانه

سرشناسه: امیدوارنی محمد، ۱۳۲۲ -

عنوان و نام پیاور:

آب تروریسم: گسترش تروریسم در قرن بیست و یکم / ۵. محدوده امیدوارنی.
مشخصات نشر:

تهران: مؤسسه فرهنگی - هنری جهان کتاب، ۱۳۷۷

مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.؛ مصور: ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۶۷-۰۷-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: تروریسم

Terrorism: موضوع

- موضوع: جنگ با تروریسم، ۲۰۰۱ م.

- War on terrorism, 2001: موضوع

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ الف ۸ الف / HV ۶۴۳۱

رده بندی دیویی: ۳۰/۶۲۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۷۰۵۹۳

جهانگیریه

مؤسسه انتشارات و نشر

انتشارات مؤسسه فرهنگی - هنری

جهانگیریه

ابرت مکتب

گسترش تروریسم در قرن بیست و یکم

محمدجواد امیدوار

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۷۰۰ نسخه

همه حقوق محفوظ است.

تهران. صندوق پستی ۷۷۶۵-۱۵۸۷۵

تلفن: ۹۸-۹۷-۶۶۹۶۸۰

email: info@jahanekebab.ir

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۳۲-۰۷-۰۱

۲۰۰۰۰ تومان

فهرست

بخش نخست / ۱۱

فصل اول: تئوریسم / ۱۳

مفهوم تروریسم / ۱۳

مروری بر تاریخ تروریسم / ۱۵

بنیانگذاران تروریسم جدید / ۱۶

گسترش سبیل آسای تروریسم در جهان / ۱۸

امواج تکان دهنده تروریسم جدید / ۱۹

۱. انفجار در مرکز تجاری جهان / آمریکا / ۲۱

۲. انفجار در آکلاهوما / ۲۱

۳. انفجارهای زنجیره‌ای در بمبئی / ۲۱

۴. آزادسازی گروگان‌ها در چین / ۲۳

۵. انفجار در پایگاه نظامی آمریکا در عربستان سعودی / ۲۴

۶. انفجار در پارک المپیک آتلانتا / ۲۵

۷. انفجار در سفارت ژاپن در پرو / ۲۵

۸. کشتار تروریستی در شهر اقصی مصر / ۲۶

۹. انفجار سفارت انگلیس در ایرلند شمالی / ۲۷

۱۰. حمله به سفارتخانه‌های آمریکا در اوگاندا و تانزانیا / ۲۷

تروریسم نوین از آغاز قرن بیست و یکم / ۲۸

ویژگی‌های هفت نمونه از سازمان‌های تروریستی / ۳۴

۱. القاعده / ۳۴

۲. بیه‌های نامیل / ۳۸

۳. اِتا / ۴۲

۴. راه درخشان / ۴۴

۵. جنبش استقلال ترکستان شرقی / ۴۵

۶. داعش / ۴۸

فصل دوم: فرقه‌ها / ۵۱

مفهوم و تعریف فرقه‌ها / ۵۳

نگاهی کلی به برخی فرقه‌ها در جهان / ۵۵

۱. «معبود نظر خورشیدی» / ۵۵

۲. «معد مردم» / ۵۶

۳. «حقیقت‌دوست» / ۵۶

۴. «دروازه بهشت» / ۵۶

۵. «حرکت ده فرمان خداوند» / ۵۶

۶. «چشمه علم» / ۵۷

۷. «کلیسای اتحاد» / ۵۷

۸. «راه مقدس» / ۵۷

فرقه‌ها در چین / ۵۷

۱. «گروه فریاد» / ۵۷

۲. «گروه رهبر منتخب» / ۵۸

۳. «خداوند والا» / ۵۸

۴. «فرزندان خدا» / ۵۹

۵. «دانومو» / ۵۹

۶. «فالون گونگ» / ۵۹

راهکارهای کشورهای برای مقابله با فرقه‌های خطرناک / ۶۱

فصل سوم: گروه‌های زیرزمینی / ۶۷

مسیر راهبردی جهانی شدن گروه‌های زیرزمینی / ۷۰

۱. پولشویی / ۷۱

۲. تجارت غیرقانونی / ۷۲

۳. فرار سرمایه‌ها / ۷۲

۴. قاچاق مواد مخدر / ۷۳

۵. گروگان‌گیری / ۷۴

۶. مهاجرت‌های غیرقانونی / ۷۵

قوانین مجازات گروه‌های زیرزمینی در کشورهای مختلف / ۷۵

الف) مصوبات کشورها / ۷۶

ب) همکاری بین‌المللی برای مبارزه با گروه‌های زیرزمینی / ۸۵

فصل چهارم: امنیت غیر سنتی / ۹۱

از نظر سازمانی / ۹۳

از لحاظ فکری و راهبردی / ۹۳

از نظر فنی / ۹۳

سلاح‌های شیمیایی / ۹۴

جنگ بی‌سای / ۹۵

جنگ افزارهای الکترومغناطیسی / ۹۶

جنگ فضا / ۹۷

فصل پنجم: تدابیر چشم‌پوشی برای مقابله با تروریسم / ۹۹

۱. ایتالیا / ۹۹

لغو معافیت ویژه دیپلمات‌ها، عازمان / ۹۹

محدود ساختن میزان بار همراه مسافران / ۱۰۰

افزایش همکاری‌های منطقه‌ای / ۱۰۰

تصویب قانون مبارزه با تروریسم / ۱۰۱

سرکوبی تروریسم مدرن / ۱۰۱

تقویت نیروی ویژه عملیات ضد تروریستی / ۱۰۱

۲. آلمان / ۱۰۲

۳. بریتانیا / ۱۰۳

۴. اتحادیه اروپا / ۱۰۴

نظریه «امنیت مشترک اتحادیه اروپا» / ۱۰۵

۵. روسیه / ۱۰۷

بنیان‌گذاری اداره مبارزه با تروریسم / ۱۰۷

۶. آمریکا / ۱۰۹

نهادهای جدید برای مبارزه با تروریسم / ۱۱۰

فصل ششم: چاره‌اندیشی در برابر تروریسم / ۱۱۷

مدیریت بحران / ۱۱۸

توان هماهنگی با اوضاع و احوال / ۱۱۸

قدرت روحی و روانی انجام عملیات / ۱۱۹

ایمان تصمیم‌گیری / ۱۱۹

شناخت علمی بحران و ماهیت آن / ۱۱۹

توان الای اطلاع‌رسانی / ۱۱۹

مدیریت بحران در آمریکا / ۱۲۰

مدیریت بحران در روسیه / ۱۲۱

مدیریت بحران در اسرائیل / ۱۲۲

۱. سهولت وقوع / ۱۲۵

۲. دراز مدت بودن تهدید / ۱۲۶

۳. پرمخاطره بودن / ۱۲۶

۴. مدیریت اطلاعات / ۱۲۸

مدیریت بحران در ژاپن / ۱۲۹

لزوم آینده‌نگری / ۱۳۰

۱. حفاظت لازم از مواد رادیواکتیو و هسته‌ای / ۱۳۰

۲. آمادگی در برابر هوش مصنوعی / ۱۳۲

۳. آمادگی در برابر جنگ سایبری / ۱۳۲

۴. مراقبت از مواد شیمیایی / ۱۳۴

۵. به‌کارگیری فناوری‌های پیشرفته در برابر تروریسم / ۱۳۴

۶. هماهنگی سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی با شرایط جدید جهان / ۱۳۵

۷. لزوم همکاری بین‌المللی برای مقابله با تروریسم / ۱۳۷

۸. توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی مردم / ۱۳۸

پیشگفتار

پس از دوران پس از جنگ سرد، به‌ویژه از اوایل قرن بیست‌ویکم، با شرایط و اوضاع و احوال جدیدی روبه‌رو شده که آثار و نتایج آن با قرون گذشته ناهمسانی‌هایی اساسی دارد. در دوران جنگ سرد مسائل بین‌المللی به‌طور عمده از رقابت و رویارویی تسلیحات و احتیاج درگیری‌های نظامی بین کشورها، به‌ویژه ابرقدرت‌ها، سرچشمه می‌گرفت و حملات تروریستی نیز روش‌های سنتی و تکراری و آثاری محدود داشت. اما در شرایط جدید جهانی، تهدیدهای جدیدی چون به کار بردن گاز سمی - که فرقه «حقیقت والا» در رپین مسئول آن بود - و هواپیمایی که به مثابه موشک هدایت‌شونده، در رویداد ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ آمریکا به کار رفت و موارد متعدّد دیگر چون تلاش القاعده برای دستیابی به مواد رادیواکتیو، بهره‌گیری وسیع از فضای مجازی، پولشویی و قاچاق مواد مخدر، جهانیان را با تهدیدات بسیار بزرگی روبه‌رو ساخته است که برخی از پژوهشگران آن را «جنگ جهانی زیرزمینی» نام نهاده‌اند. در این جنگ مرکز فرماندهی قابل‌شناسایی نیست اما آثار منفی اقدامات آن بسیار سنگین و گسترده است. در آینده نزدیک تروریسم با به‌کارگیری فناوری‌های جدید از جمله هواپیمای بدون سرنشین و... به‌طور بی‌سابقه‌ای امنیت بشریت را در معرض تهدید قرار خواهد داد.

گروه‌ها و سازمان‌های تروریستی در کشورها و سرزمین‌های مختلف با شعارهای دینی، قومی، میهن‌پرستانه، بشردوستانه و... به اقدامات مخرب ادامه می‌پردازند. به همین دلیل چین در سال ۲۰۰۱، پس از رویداد ۱۱ سپتامبر، «کنفرانس مطالعات ضد تروریسم» را در مؤسسه «مطالعات بین‌المللی معاصر» تأسیس کرد و کار را با اهداف امضای «پیمان همکاری شانگهای» بین چین و روسیه و کشورهای آسیای مرکزی نیز تأکید بر همین نکته بود. شمار زیادی از اجلاس‌های سازمان ملل متحد در سال‌های اخیر هم بر مسئله تروریسم و امنیت کشورها تمرکز داشته است.

در قرن حاضر، «جهانی شدن» به عنوان یک عامل اصلی توسعه جوامع در سراسر جهان مطرح است. وابستگی متقابل کشورها به طور مداوم رو به گسترش دارد و همگان در هر لحظه در معرض آثار مخرب خرابکاری‌های کشوری، منطقه‌ای و بین‌المللی قرار گرفته‌اند که یکی از آن‌ها حرکت‌های تروریستی در شکل‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و عقیدتی است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که شمار لپ‌تاپ‌ها و آی‌پدهایی که اکنون در اختیار تروریست‌ها قرار دارد برابر با تمام لپ‌تاپ‌ها و آی‌پدهای ارتش آمریکا در اوایل قرن بیستم است. آن‌ها می‌توانند با استفاده از این لوازم، علاوه بر دسترسی به اخبار و اطلاعات محرمانه در سراسر جهان، به فنون ساخت بسیاری از انواع جنگ‌افزارهای جدید نیز دست یابند. از سوی دیگر زیان وارد شده از سوی هکرها به اقتصاد جهانی، سالانه بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود. برای مثال، یکی از مقامات عالی‌رتبه سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) در این باره گفته است: «هرگاه یک میلیارد دلار یا ۲۰ درصد منحصراً در اختیار داشته باشد می‌تواند آمریکا را فلج سازد.»^۱

بر اساس آمار به دست آمده پس از رویداد ۱۱ سپتامبر، تنها در فاصله سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۳، فراتر از ۲۰۰۰ نفر از اعضای القاعده در بیش از ۱۰۰ کشور جهان شناسایی شدند، در حساب‌های بانکی آن‌ها فراتر از ۲۲۱ میلیون دلار موجودی کشف شد و افزون بر ۲۵۰ سازمان و گروه تروریستی ردیابی شدند. در سال ۲۰۱۷ شمار اعضای داعش به ۴۰ هزار نفر در بیش از ۱۱۰ کشور جهان رسید. مجموع این واقعیات نشان می‌دهد که در شرایط جدید جهانی مبارزه با حرکت‌های تروریستی خدمت بزرگی به کشور است و هوشیاری و آگاه‌سازی زمین برای همگان ضرورت اساسی دارد.

چون بیشترین مطالب انتشار یافته در سال‌های اخیر درباره تروریسم برگرفته از منابع انگلیسی‌زبان است، نگارنده در تهیه این کتاب، به طور عمد از پژوهش‌ها و گزارش‌های مؤسسات مطالعاتی چین استفاده کرد، تا در همراهی با پژوهشگران کشورمان دیدگاه‌های متنوع‌تری درباره آثار منفی تروریسم بر جوامع بشری و راه‌های مبارزه با آن را عرضه دارد.

توفیق از خداست

محمد جواد امیدوار نیا